

**ВИЩИЙ
КЛАС**

1979

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Мамині слова заглушило курне ревіння автобуса, він поїхав — і стало видно паб під назвою «Лис і хорти». На вивісці зображено трьох собак, які загнали в кут лисицю. Ось-ось стрибнуть на неї й розірвуть. Нижче — табличка з назвою вулиці: «Вествуд-роуд». З ідеї, пані та панове мають жити розкішно, тож я очікував побачити басейни й «лаамборгіні», але Вествуд-роуд виявилась вулиця як вулиця. І цегляні будинки як будинки, стоять парами чи окремо, перед ними — невеликі садки, нормальні машини. Сире небо кольору запряного носовичка. Пролітають сороки, їх сім. Сім — це добре. Мамине обличчя за кілька дюймів від мого, хоч я точно не знаю, сердите воно в неї чи схвильоване.

— Нейтане! Ти взагалі мене слухаєш?

Сьогодні мама нафарбувалася. Цей відтінок помади називається «ранковий бузок», але пахне радше клеєм-олівцем, ніж бузком. Мамине обличчя ще близько, то я кажу:

— Шо?

— Треба казати «вибач» або «перепрошую», а не шокати.

— Добре, — кажу я: це часто допомагає.

Не допомогло.

— Ти чув, що я тобі сказала?

— Треба перепрошувати, а не казати «шо?».

— Раніше! Я сказала: якщо у леді Греср хто-небудь запитав, як ми туди дісталися, кажи, що на таксі.

— Я думав, брехати погано.

— Буває брехня, — промовляє мама, виймаючи з сумочки конверт, на якому позначила, як діставатися на місце, — і це справді погано, а буває створення правильного враження, і без цього ніяк. Якби твій батько заплатив нам стільки, скільки зобов'язаний, то ми б справді приїхали на таксі. А так... — мама, примружившись, розбирає написане на конверті. — Провулок Збіччя починається від Вествуд-роуд, десь посередині... — вона поглядає на годинник. — Добре, за десять третя, нам треба на третю. В темпі, не відставай.

І мама йде. Я — за нею, намагаюся не наступати на шви між панітками. Де-не-де треба здогадуватися: хідник вкритий м'яким шаром опалого листя. Якоїсь миті треба дати дорогу дядькові з великим кулаками: він біжить по вулиці в чорно-помаранчовому спортивному костюмі. В чорно-помаранчевому грає «Вулвергемптон». На горобині висять бланскучі ягоди. Я б охоче їх порухував, але стукіт маминих підборів підганяє: *цокі-цок-цокі-цок*. Вона купила ці туфлі на розпродажу в «Джон Льюїс» за останні гроші, отримані від Королівського музичного коледжу, хоча навіть «British Telecom» прислала їй останнє нагадування заплатити за телефон. На мамі синій концертний костюм, у волоссі заколка зі срібною лисицею. Її тато привіз цю річ із Гонконга після Другої світової. Коли мама проводить урок і мені треба поводитися тихо й не заважати, я іноді ходжу до маминого туалетного столика і виймаю цю лисицю. У неї очі з нефриту, й іноді вона всміхається, а іноді ні. Сьогодні я почуваюся трохи розгублено, але скоро подіє валіум. Валіум — це класно. Я випив дві таблетки. Наступного тижня треба буде обійтися кілька разів без них, аби мама не помітила, що вони в неї якось швидко закінчуються. Твідовий піджак у мене кусючий. Мама дістала його в «Оксфемі» спеціально для сьогодні, і краватку-метелик теж. Мама ходить працювати у цій крамниці в понеділок — там не платять, зате є змога вибрати найкраще з того, що люди приносять у суботу. Якщо Газ Інгрем чи хтось із його банди побачить мене з цим метеликом, какашка в шафі мені гарантована. Мама каже, що мені потрібно навчитися «вливатися у колектив», але занять, де вчать цього «вливання», немає, навіть на дошці оголошень у міській бібліотеці про таке не пишуть. А от про клуб із «Підземель і драконів» там пишуть, і мені туди завжди хотілося, а мама не дозволяє: каже, в «Підземеллях і драконах» граються з темними силами. Проходячи повз якесь вікно, бачу там у телевізорі кінські перегони. Це «Grandstand» по BBC-1. На трьох наступних вікнах тюль, а потім видно телевізор, де показують боротьбу. Це волохатий Гігант Хейстекс проти лисого силача — Великого Тата — по ITV. Через вісім будинків дивляться «Годзіллау» по BBC-2. Він поваляв високовольтну вежу, просто ненароком зачепивши, а японський пожежник зі сплітнілим обличчям щось кричить у рацию. А тепер Годзілла взяв у лапу поїзд — так узагалі-то

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

не може бути, бо в амфібії немає протиставленого пальця. Ну, може, в Годзілаі, як у пацані, такий палець із кігтя розвинувся. А може...

— Нейтане! — мама хапає мене за руку. — Що я казала про те, як треба йти?

Я чітко повторюю:

— «В темпі, не відставай».

— А ти що зараз робиш?

— Думаю, чого в Годзілаі такий палець.

Мама заплаює очі.

— Мене — нас — запросила леді Гресер на гостину. На музичний вечір. Там будуть люди, які дуже шанують музику. З Мистецької ради, будуть ті, які дають музикантам роботу, виділяють гроші, — у мамі в очах тоненькі червоні прожилки, як річки, сфотографовані з великої висоти. — Про мене, я була б рада, щоб ти вдома сидів над своїми солдатиками й грався в битву з бурами, та леді Гресер наполягала, щоб ти теж прийшов, тому... дуже прошу тебе: поведься нормально. Зможеш? Ну будь ласка. Подумай, хто у тебе в класі найнормальніший хлопчик, і роби те, що він би зробив.

«Поводитися нормально» — це приблизно як «важитися в колектив».

— Постараюся. Тільки не «битва з бурами», а Бурська війна. Твій перстень мені в руку віріється.

Мама відпускає моє зап'ястя. Отак крапце.

Що в мамі на обличчі написано, я не можу зрозуміти.

Провулок Збігця — це найвузничий провулок, який я в житті бачив. Пробивається між двома будинками, а потім зникає, повертає ліворуч кроків за тридцять. Я б міг уявити, що там волоцюга живе в картонній коробці, але не леді чи лорд.

— Звичайно, там далі буде пристойний вхід, — каже мама. — Дім на Збігці — це лише міська резиденція Гресерів. А живуть вони в Кембриджширі.

Якби за кожен раз, коли мама це каже, мені платили 50 пенсів, то я б уже набрав три фунти п'ятдесят. У провулку холодно й сиро, як у печері Білого Шраму в національному парку Йоркшир-Дейлс. Мене тато туди водив у десять років. За першим

поворотом я побачив мертвого кота. Сірого, як місячний пил. Я зрозумів, що він мертвий, бо він лежав і не ворухнувся, як кинутий мішок, а ще бо йому очі обсіли великі мухи. Як він загинув? Немає ні рани від кулі, ні сліду від ікаів, хоча голова під якимсь дивним кутом: мабуть, його задушив якийсь котячий душитель. Оце одразу до списку з п'яти найкрасивіших речей, які я в житті бачив. Здається, на Папуа-Новій Гвінеї є плем'я, яке вважає гудіння мух за музику. От у їхній колектив я б, мабуть, влився.

— Ходімо, Нейтане, — тягне мене за рукав мама.

Я питаю:

— А не треба було б його поховати? Як нашу бабусю?

— Ні. Коти не люди. Ходімо.

— А може, господарю треба сказати, що він не повернеться?

— Це ж як? Що, підібрати, стукати в усі підряд двері по вулиці й питати: «Вибачте, це не ваш?»

Іноді в мамі бувають геніальні осяяння.

— Це якогось часу потребуватиме, але...

— Все, лоді, Нейтане — нам просто зараз треба до леді Греєр.

— Але ж якщо його не поховати, йому ворони очі виклають.

— У нас тут немає ні лопати, ні саду.

— Мабуть, це все є в леді Греєр.

Мама знову заплюює очі. Може, в неї болять голова.

— Цю розмову закінчено.

Вона тягне мене за собою, і ми проходимо середню частину Збіччя. Там десь п'ять будинків, але перед ними такі цегляні мури, що за ними нічого не видно. Тільки небо.

— Дивись уважно: десь тут мають бути маленькі чорні двері, — каже мама, — у стіні праворуч.

Але ми йдемо і йдемо до наступного рогу — це рівно дев'яносто шість кроків, між бруківкою ростуть будяки й кульбаби, а дверей не видно. За правим поворотом ми ще за двадцять кроків опиняємося на вулиці, паралельній Вествуд-роуд. Там висить табличка: «Кренбері-авеню». По другий бік стоїть «швидка допомога» з лікарні Святого Йоана. Забръохана; над заднім колесом хтось написав пальцем: «Помни мене». У водія заманий ніс, він розмовляє по радіо. Мимо проїжджає стияга на моторолері — точно як у кіно «Квадрофенія», без шолома.

— А без шолома їздити незаконно, — кажу я.